

Sygn. akt V KS 26/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Piotr Mirek

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **M. G.**

oskarżonego z art. 190 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 grudnia 2018 r.,

skargi prokuratora

na wyrok Sądu Okręgowego w Ś.

z dnia 18 września 2018 r., sygn. akt IV Ka [...]

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Ś.

z dnia 25 kwietnia 2018 r., sygn. akt II K [...]

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę M.G. przekazuje
do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym
Sądowi Okręgowemu w Ś..**

UZASADNIENIE

M. G. został oskarżony o to, że:

„I. w okresie od 22 do 27 sierpnia 2016 roku w R. w woj. [...] trzymając w ręku nóż typu finka groził swojej matce I. G. pozbawieniem życia, które to groźby wzbudziły w niej uzasadniona obawę spełnienia przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 31.05.2016r. (sygn. II K [...]) na karę łączną jednego roku pozbawienia wolności w tym zaś za czyn z art. 207§1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, którą to karę odbywał od 10.11.2015 roku do dnia 23.05.2016 roku
tj. o czyn z art. 190 §1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 kk

II. w okresie od 22 do 27 sierpnia 2016 roku w R. w woj. [...] nie zastosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia maja 2014 roku Sygn. akt II K [...] nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną I. G. oraz nie stosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 31 maja 2016 roku sygn. akt. IIK [...] zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej I. G. na odległość mniejsza niż 30 metrów na okres dwóch lat przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 31.05.2016r. sygn. II K [...], na karę łączną jednego roku pozbawienia wolności, w tym za czyn z art. 244 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbywał od 10.11.2015 roku do dnia 23.05.2016 roku,
tj. o czyn z art. 244 k.k. w zw. z art. 64 § 1 kk

III. w dniu 7 września 2016 roku w R. w woj. [...] groził I. G. pozbawieniem życia i zdrowia, które to groźby wzbudzały w niej uzasadniona obawę spełnienia przy czym popełnienia zarzucanego mu czynu dopuścił się będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 31.05.2016r. (sygn. II K [...]), na karę łączną jednego roku pozbawienia wolności za czyn z art. 207§ 1 kk na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbywał od 10.11.2015 roku do dnia 23.05.2016 roku
tj. o czyn z art. 190 §1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 kk

IV. w dniu 7 września 2016 roku w R. woj. [...] dokonał zaboru w celu przywłaszczenia złotej biżuterii w postaci trzech pierścionków oraz złotej obrączki o łącznej wartości 1000 zł na szkodę I. G.,

tj. o czyn z art. 278 §1 kk

V. w dniu 7 września 2016 roku w R. w woj. [...] nie zastosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 6 maja 2014 roku Sygn. akt IIK [...] nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną I. G. oraz nie stosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 31 maja 2016 roku sygn. akt. IIK [...] zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej I. G. na odległość mniejsza niż 30 metrów na okres dwóch lat przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 31.05.2016r. sygn. II K [...], na karę łączną jednego roku pozbawienia wolności, w tym za czyn z art. 244 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbywał od 10.11.2015 roku do dnia 23.05.2016 roku,

tj. o czyn z art. 244 k.k. w zw. z art. 64 § 1 kk

VI. w dniu 8 listopada 2016 roku w R. w woj. [...] nie zastosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 6 maja 2014 roku Sygn. akt IIK [...] nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną I. G. oraz nie stosował się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 31 maja 2016 roku sygn. akt. IIK [...] zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej I. G. na odległość mniejszą niż 30 metrów na okres dwóch lat przy czym popełnienia zarzucanego mu czynu dopuścił się będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 31.05.2016r. sygn. II K [...], na karę łączną jednego roku pozbawienia wolności, w tym za czyn z art. 244 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbywał od 10.11.2015 roku do dnia 23.05.2016 roku

tj. o czyn z art. 244 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.”

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2018 r., w sprawie sygn. akt II K [...] Sąd Rejonowy w Ś. orzekł, co następuje:

„I. oskarżonego M. G. uznaje za winnego czynów opisanych w punktach I i III części wstępnej wyroku, tj. występków z art. 190 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za to na podstawie art. 190 § 1 kk, przy zastosowaniu art. 91 § 1 kk wymierza mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. oskarżonego M. G. uznaje za winnego czynów opisanych w punktach II, V i VI części wstępnej wyroku, tj. występku z art. 244 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i za to na podstawie art. 244 kk, przy zastosowaniu art. 91 § 1 kk wymierza mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. oskarżonego M. G. uznaje za winnego czynu opisanego w punktach IV części wstępnej wyroku, tj. występkę z art. 278 § 1 kk i za to na podstawie tego przepisu wymierza mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 91 § 2 kk łączy wyżej wymierzone oskarżonemu M. G. kary pozbawienia wolności i wymierza mu karę łączną 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

V. na podstawie art. 41a § 1 kk orzeka wobec oskarżonego M. G. zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej I. G. na odległość mniejszą niż 100 (sto) metrów, na okres 10 (dziesięciu) lat;

VI. na podstawie art. 624 § 1 kpk oraz art. 17.1 ust. o opłatach w sprawach karnych zwalnia oskarżonego M. G. od ponoszenia kosztów sądowych w tym opłaty, zaliczając wszelkie poniesione tymczasowo wydatki na rachunek Skarbu Państwa."

Wyrok ten został zaskarżony apelacją obrońcy oskarżonego. Zaskarżając wyrok w zakresie rozstrzygnięć zawartych w pkt I, III, IV, V w całości, zaś w zakresie rozstrzygnięcia w pkt II wyroku w odniesieniu do uznania oskarżonego za winnego czynu opisanego w pkt V wyroku oraz w zakresie wymiaru kary, zarzucił mu:

„1/ naruszenie przepisów prawa procesowego, to art. 182 kpk w zw. z art. 186§1 kpk, które miało wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, przejawiające się w ustaleniu winy i sprawstwa oskarżonego za czyny określone w art. 190§1 kk, art. 278§1 kk oraz art. 244 kk (w dniu 7 września 2016 r.) na zeznaniach świadków I. G. oraz J. G. w postępowaniu przygotowawczym, w sytuacji gdy ww. osoby jako osoby najbliższe odmówiły składania zeznań w postępowaniu sądowym;

2/ naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk, które miało wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, przejawiające się w odmowie przyznania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego M. G., co w konsekwencji doprowadziło do:

3/ błędów w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, które miały wpływ na jego treść, przejawiających się w:

- uznaniu, iż oskarżony M. G. w dniu 7 września 2016 r. przebywał w lokalu mieszkalnym matki I. G. przy ul. G. [...], w sytuacji gdy oskarżony nie przebywał w tym dniu w mieszkaniu matki.”

Podnosząc tak sformułowane zarzuty, skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia w pkt I i III poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzuconych mu w tych punktach czynów;

2) zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia w pkt II poprzez uniewinnienie oskarżonego od czynu opisanego w punkcie V części wstępnej wyroku, a w konsekwencji wyeliminowanie ww. orzeczenia z dyspozycji pkt II wyroku, tj. z jego części dotyczącej ciągu przestępstw i wskutek tego wymierzenie oskarżonemu kary w wymiarze niższym, także z zastosowaniem art. 37a kk,

3) uchylenie pkt IV i V zaskarżonego rozstrzygnięcia;

a ewentualnie gdyby tut. Sąd nie podzielił stanowiska obrony w zakresie wniosku określonego w pkt 2 apelacji, wniosła o orzeczenie wobec oskarżonego kary w wymiarze niższym niż w pkt II zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Okręgowy w Ś., wyrokiem z dnia 18 września 2018 r., w sprawie o sygn. akt IV Ka [...], uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy w Ś. wskazał, że jedynie co do dwóch czynów z art. 244 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – dokonanych w okresie od 22 do 27 sierpnia 2016 r. oraz 8 listopada 2016 r. nie można mieć wątpliwości co do ich dokonania (chodzi o czyny z pkt II i VI aktu oskarżenia), zwłaszcza że winy w tym zakresie nie kwestionowano w apelacji (str. 4 uzasadnienia). W odniesieniu do innych czynów sąd II instancji dostrzegając zasadność zarzutów apelacji podkreślił, że materiał dowodowy nie daje podstaw do skazania M. G. za występki z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (uwaga w tym zakresie dotyczyła czynów z pkt I i III a.o.), jak i za czyn z art. 278 § 1 k.k. (czyn z pkt IV a.o.). Przy czym, w zakresie tego ostatniego przestępstwa, przeszkodę w wydaniu wyroku skazującego sąd odwoławczy dostrzegał nie tylko w zakresie słabości materiału dowodowego, ale także w gwarancyjnej funkcji zakazu

reformationis in peius w zakresie poczynienia dodatkowych ustaleń, przy braku środka odwoławczego na niekorzyść. W odniesieniu do czynu z pkt V a.o. (czyn z dnia 7 września 2016 r. – z art. 244 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.) sąd II instancji wskazał, że: „I tak, prawdą jest, że oskarżony podczas przesłuchania 25.11.2016 (k-57) przyznał się do dokonania wszystkich zarzucanych mu czynów z art. 244 kk, czyli także tego z 7.09.2016 r., to jednak podczas rozprawy 26.04.2017 r. nie przyznając się do kradzieży biżuterii zaprzeczył jednoznacznie swojej bytności 7 września 2016 r. u swojej matki. Wydaje się zatem, że wcześniejsze „kompleksowe” przyznanie się do wszystkich naruszeń zakazów zostało przez M. G. w sposób wystarczający podważone, choć być może przy ponownym rozpoznaniu sprawy pojawią się nowe dowody pozwalające na skazanie oskarżonego w tym zakresie, bowiem jak dotąd twierdzenie sądu I instancji, że niewątpliwym jest dokonanie omawianego czynu przez M. G. jawi się jako chybione (zważywszy na istniejące dotąd, a podlegające ocenie dowody).” Po poczynieniu tych uwag, co do poszczególnych czynów przypisanych oskarżonemu, sąd odwoławczy końcowo zamieścił następujące stwierdzenie: „W efekcie wydaje się, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy sądowi I instancji nie pozostanie nic innego jak uchylenie orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności i ponowne skazanie M. G. jedynie za dwa (nie zaś trzy) występki z art. 244 kk w związku z art. 64 § 1 kk oraz uniewinnienie oskarżonego w pozostałym zakresie.”

Skargę na wyrok sądu odwoławczego wniósł prokurator. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu: „rażące naruszenie przepisu prawa procesowego, mające wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 437 §2 k.p.k., przez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 25 kwietnia 2018 roku, sygn. akt II K [...] i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, bez wykazania potrzeby przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, w sytuacji gdy postępowanie po uchyleniu miałooby w istocie dotyczyć jedynie ponownej analizy materiału dowodowego w zakresie czynu zarzuconego oskarżonemu, w punkcie V części wstępnej wyroku, wydania rozstrzygnięcia uniewinniającego M. G. od popełnienia czynów zarzucanych w punktach I, III i IV części wstępnej wyroku oraz ukształtowania na nowo rozstrzygnięcia o karze.”

Podnosząc taki zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi.

Skargę prokuratora poparł w swoim stanowisku na piśmie obrońca oskarżonego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest oczywiście zasadna. Rację ma prokurator, gdy w skardze wykazuje, że wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego zapadł z rażącym naruszeniem przepisu art. 437 § 2 k.p.k. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wprost zresztą wynika, że powód uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji nie mieści się w okolicznościach wskazanych w zdaniu drugim art. 437 § 2 k.p.k. W istocie, nie wiadomo w ogóle dlaczego sąd odwoławczy podjął decyzję o uchyleniu zaskarżonego wyroku, skoro wyraźnie zasygnalizował co do trzech czynów, jakie powinno być rozstrzygnięcie (uniewinnienie – czyny z pkt I, III i IV), zaś co do jednego czynu nie widział potrzeby przeprowadzenia dowodów w jakimkolwiek zakresie (przyjmując jedynie, że może się one pojawiać!), sygnalizując także, iż obecnie co do tego czynu przypisanie winy jawi się jako chybione. W układzie procesowym, jaki wskazał sąd odwoławczy, miał on bowiem pełne możliwości wydania orzeczenia reformatoryjnego a następnie orzeczenia kary łącznej co do dwóch czynów (pkt II i VI a.o.), co do których w apelacji nie kwestionowano ich sprawstwa przez oskarżonego.

Z tych wszystkich powodów orzeczono jak w wyroku.